

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Commentarii Tres in Universam Aristotelis Philosophiam

Crespin, François

Brvxellæ, 1652

III. quomodo Concreta & Abstracta multiplicentur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95346](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95346)

etum & prædicatum esse eandem rem à parte rei, ut *albedinitas est coloreitas*, intellectus in Deo, est voluntas: 2. in sensu formali, quando intendimus significare idem esse sub conceptu significatum rectorum prædicati & subiecti propositionis non identicæ, ut *album est dulce*, *homo est animal*: quod autem aliqui dicant propositionem verificari in sensu formali, ubi intendimus significare prædicatum includi in conceptu formali subiecti, falsum est: 1. quia etiam propositiones contingentes verificantur in sensu formali, illa autem explicatio solis essentialibus convenit: 2. quia alioqui hæc propositio, *homo est corpus*, in sensu formali esset vera, quod nullus dixerit: 3. Quia superfluum est eò recurrere, cum nostra explicatio sit magis latè patens, & sufficienter sensum formalem propositionum ab identico distinguat; sic patet ad probationem consequentiæ argumenti: hoc itaque præmissis ad argumentum.

cccxiv. Respondeo dari quidem propositiones in sensu formali veras, sed tales tantum esse propositiones superioris de inferiori in concreto physico vel metaphysico, & nullà ratione in abstracto metaphysico: nam hæc propositio, *albedinitas est coloreitas*, nullo modo potest esse vera in sensu formali, si quidem albedinitas, utpotè abstractum ultimæ abstractionis, nihil dicit in recto idem cum coloreitate; sed est id, quo concipitur ultimò constitui albedo; coloreitas id, quo concipitur ultimò constitui color; falsa autem est hæc prædicatio in sensu formali, id quo concipitur ultimò constitui albedo est id quo concipitur ultimò constitui color.

cccxv. Dices 2. Quandò humanitas & animalitas sumuntur ut species & genus, ut definitum metaphysicum & pars metaphysica; vel animalitas sumitur in concreto metaphysico, vel in abstracto metaphysico? Si 1. sicut vera est hæc propositio, *humanitas est animalitas in concreto metaphysico*; ita vera erit hæc, *species est suum genus definiti*; definitum metaphysicum est sua pars metaphysica, quod supra negatum est: Si 2. non potest esse genus definiti in definitione animalis; nam animalitas utpotè ultimæ abstractionis, ita sumitur, ut sit id, quo præcisè constituitur animalitas, quod cum sola rationalitate ultimæ etiam abstractionis, & id quod præcisè humanitas habet supra animalitatem, non potest explicare totum, quod humanitas dicit actu, videlicet vitam, corporeitatem, substantiam &c, ergò &c.

cccxvi. Respondeo: quandò humanitas & animalitas sumuntur ut species & genus, ut definitum &c., humanitatem sumi ut concretum metaphysicum, in recto concernens quidquid habet humanitatem; animalitatem verò sumi in abstracto metaphysico; non quidem eo, quod communiter dicitur ultimæ abstractionis, & exprimitur per vocem animalitas; quia ut sic (ut bene probatum est) non includit actu totum, quod præter rationalitatem includere debet genus definiti humanitatis; sed in abstracto metaphysico metaphysicè abstracto tantum à differentiis immediatè contrahentibus, rationalitate scilicet & irrationalitate; quomodo etiam dici potest, humanitas sumi in abstracto metaphysico, si præcisè sumatur ut abstracta ab hæccitatibus; & isto sensu sumendo humanitatem, falsa est hæc prædicatio, *hic homo est humanitas*; vera, si ly *humanitas* sumatur ut concretum metaphysicum, quia in concreto, utpotè à nullo abstracta in concreto, eadem dicit in recto, quæ *hic homo*: nec apparet quomodo dictū genus definiti aliter sumi possit; qui enim di-

cunt animal esse genus definiti in definitione hominis, vel volūt illud esse genus definiti sumptū in concreto? & hoc non; quia sic definitum ingreditur suam definitionem &c. Ut disp. 3. dub. 2. diximus: vel secundum quod dicit in obliquo? & hoc dato, vel per obliquum intelligunt animalitatem abstractum metaphysicum ultimæ abstractionis, vel animalitatem abstractum metaphysicum à rationalitate & irrationalitate, & non ultimæ abstractionis? Si prius, incidunt in difficultates supra allatas; si posterius, nobiscum loquuntur, nec aliter loqui posse videntur: hinc

cccxvii. Colliges abstractum metaphysicum non malè dividi in latè sumptum, quod dicitur non ultimæ abstractionis, & à certis tantum differentiis contrahentibus; & strictè sumptum, quod dicitur ultimæ abstractionis, quia ab eo nihil ulterius abstrahi potest.

cccxviii. Respondeo 4. ad Object. 11. hanc propositionem, *albedo est color*, esse veram; quia est concreti metaphysici generici de concreto metaphysico specifico; nam abstracta physica, qualia sunt albedo & color, sunt concreta metaphysica: eodem modo loquere de hac, *albedo est similis*.

cccix. Colliges, Signi distinctionis Realis infra Tract. 3. explicandæ, quod communiter adfertur, scilicet, *ea, quorum unum non possit verè de altero affirmari in abstracto, distinguuntur realiter*, hunc debere esse sensum, si unum non possit &c, in abstracto physico, vel concreto metaphysico, distinguuntur realiter; nam abstracta metaphysica non possunt, saltem in sensu formali, de invicem verè affirmari, licet sint idem realiter, pro horum complemento.

cccxx. Adverte, pro subiecto mediato concreti metaphysici semper adferendum aliquid realiter indistinctum à forma, sed remotius & remotius, quo plures & plures differentias contrahentes formam, includit: Ratio est, quia alioqui esset concretum physicum ut patet, nam diceret obliquum realiter distinctum à recto, sive formam realiter distinctam à subiecto.

D V B I V M I I I.

Quomodo Concreta & abstracta multiplicentur.

R E S O L U T I O I.

cccxxi. Dico 1. omnia Concreta physica, tam accidentalia, quam substantialia, etiam adjunctis nominibus numeralibus, multiplicantur multiplicatis solis rectis; illis verò immultiplicatis, licet obliquis sive formis infinities multiplicatis, non multiplicantur.

cccxxii. Probatur, quia propositiones verificantur ratione solius identitatis inter propositionis prædicati & subiecti recta, ergò multiplicatis solis rectis, multiplicantur concreta physica, ergò &c.

cccxxiii. Probatur consequentia: sicut enim est unum album, ubi est una res habens albedinem; & una persona humana, ubi una natura humana habens personalitatem; item una persona Divina, ubi est una Personalitas in Natura Divina: ita tria. v. g. sunt alba, ubi tres res habentes albedinem; tres personæ humanæ, ubi tres naturæ humanæ habentes personalitatem; tres Personæ Divinæ, ubi tres Personalitates in Natura Divina, pro quibus lege Suppositum 4. antè Resol. dubii primi.

ccccxiv. Confirmatur, ad multiplicationem concretorum Personæ, non potest multiplicari forma sive id quod importatur in obliquo; ergo neque ad multiplicationem aliorum concretorum: Probatur consequentia, quia uniformiter loquendum, nisi aliquid in contrarium obstat, quod hic non obstat: Antecedens patet, quia alioqui multiplicatis personis Divinis, deberet multiplicari Natura Divina, cum importetur in obliquo, ut constat ex præmissis; quod est hæreticum, ergo &c.

DISPUTATIO V.

De proprietatibus Propositionum.

DUBIUM PRIMUM.

Quid Propositiones oppositæ, Quotuplices, & quæ earum Leges.

ccccxvii. **A**nte Resolutionem. Suppono, Propositiones posse variis modis inter se opponi, 1. secundum qualitatem, si una v. g. sit affirmativa, altera negativa; una vera, altera falsa: 2. secundum quantitatem, si una sit universalis, altera particularis. Hoc supposito, sit

RESOLUTIO I.

ccccxviii. **D**ico 1. Oppositæ sunt affirmatio & negatio ejusdem (scilicet prædicati) de eodem (scilicet subjecto) non æquivocè sumpto: hinc canis latrat, canis non latrat, sunt oppositæ, si de cane & cane terrestribus sit sermo; secus si de uno terrestri, altero cœlesti: ut autem liberemur à Sophistarum molestiis, voluit Aristoteles, sequentes conditiones subaudiri.

ccccxix. Secundum idem, id est, secundum eandem partem; nam secundum diversas partes, paries est albus, paries non est albus, non sunt oppositæ:

ccccxx. Ad eundem Terminum: nam albedo est similis (puta albedini) albedo non est similis (puta nigredini) non sunt oppositæ:

ccccxxi. Similiter: id est, eadem ratione & modo; hinc non sunt oppositæ, Paulus orat (puta ferventer,) Paulus non orat (puta tepidè:)

RESOLUTIO II.

ccccxxv. **D**ico 2. clarum esse, abstracta non multiplicari, nisi secundum propriam substantiam multiplicentur.

ccccxxvi. Probatur, quia illa ut summum sunt concreta metaphysica, quæ rectum realiter distinctum ab obliquo non involvunt, ergo &c.

ccccxxii. Eodem tempore: hinc, Ioannes dormit (puta de nocte:) Ioannes non dormit (puta de die) non sunt oppositæ.

RESOLUTIO II.

ccccxxiii. **D**ico 2. Tres sunt oppositarum species, contrariæ, subcontrariæ, & contradictoriæ; quia verò subalternæ juvant ad explicandam oppositionem, illis adjici solent:

ccccxxiv. Contrariæ sunt oppositæ universales, ut omnis homo est bonus, nullus homo est bonus:

ccccxxv. Subcontrariæ sunt oppositæ particulares, vel indefinitæ, ut aliquis homo est bonus, aliquis homo non est bonus; vel homo est bonus, homo non est bonus:

ccccxxvi. Contradictoriæ sunt oppositæ, quarum una est universalis, altera particularis, vel indefinita; ut omnis homo est bonus, aliquis homo non est bonus, vel homo non est bonus:

ccccxxvii. Subalternæ sunt duæ propositiones constantes eodem prædicato & subjecto ejusdem qualitatis (& hinc patet quomodo non sint veræ oppositæ) sed non quantitatis, ut universalis affirmativa, & particularis affirmativa, omnis homo est rationalis, aliquis homo est rationalis: Vel universalis negativa, & particularis negativa, nullus homo est brutum, aliquis homo non est brutum. Hic

ccccxxviii. Adde, Universalem dici subalternantem, particularem verò subalternatam: hæc omnia habes in subiecta Tabula.

TABVLA OPPOSITORVM

